

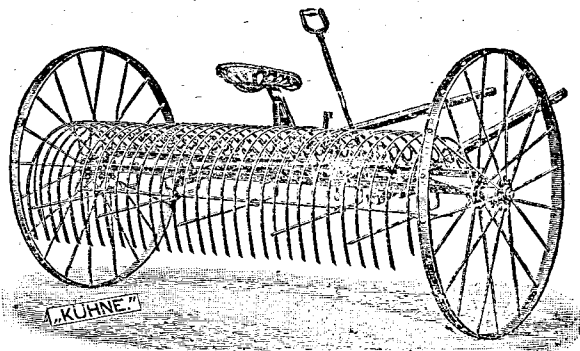
ERDÉLYI GAZDA

Motorhajtású cseplőkészletek

elsőrendű kivitelben.

2012

Mindennemű egy- és többsoros kapálóeszközök, javított rendszerű, 1912' Osborne fűkaszalógépek, leg-tökéletesebb New-OSborne kévekö-tő-aratógépek, sortrágyázó „Royall Drill vetőgépek“

Főraktár: Budapest, VI., Váci-körút 57/a.

Fiókok saját kezelésben: Debrecen, Kaposvár, Szabadka, Temesvár.

Beszerezhetők: „Kühne“ mezőgazdasági gépgyár r. t.-nál Mosonban.

Szőlőoltványokat,

amerikai és európai sima és gyökeres szőlővesszőket, a leg-jobb bor és csemege fajtákban szolgál: 2904

RÓTH JÁNOS

lekenzei szőlőoltvány telepe.

Ugyanaz átvesz legelőnyösebb árban új szőlőtelepítéseket és szolgál nagyobb vevőinek ezen szakbavágó utmutatá-sokkal.

Árjegyzéket kívánatra ingyen és bérmentve.

Róth János, szőlőbirtokos, Lekenze Besztercemegyec.)

Gazdák Biztosító Szövetkezete

Alakult 1900-ban. Alakult 1900-ban. Budapest, VIII, Baross-utca 10. sz.

Biztosítási alap:

	Korona
Alapítványok kormány hozzájárulása	2,488,780.-
Tartalékok	2,819,595.25
Összesen:	5,208,376.25
1901 év. f. lejeg	90 3.9.-
1902 „ „	59,782.26
1903 „ „	109,331.73
1904 „ „	72,438.23
1905 „ „	61,730.60
1906 „ „	39,243.65
1907 „ „	41,877.32
1908 „ „	31,088.76
1909 „ „	105,599.61
1910 „ „	120,164.38
1911 „ „	148,378.16

Biztosításokat elfogad tűz és jékir ellen, ugy-szintén a ember életére, k. lőfélle módoszatok szerint. Biztosítási ajánlatok benyújtandók közvetlenül, vagy a képviselők közvetítésével. Nyomatványokkal és felvilágosítással, al mintára irán/yan készséggel szolgál az igazgatóság.

A Gazdák Biztosító Szövetkezete tiszti utóménye a „GONDVISELÉS” Országos Központi Segélyező Társulat utján 101 koronától 1000 koronáig terjedő temetési segélybiztosítások, valamint havi befizetések ellenében 1000 koronáig terjedő, leány-kiházasítási (önálló itási) segélybiztosítások eszközölterek. Legelő yő-ebb népbiztosítás. E társulat kebelében minden k zségben önálló lellyi-csoportok szervezhetők jót/konyocélu működésel. Tájékoztatói kész-séggel küld bárkinek is a Társulat igazgatósága, Budapest, IX. Erkel-utca 20. sz. 2 08

Szuperfoszfátot

és minden egyéb mü-trágyaféléket ajánl a

2769

Mütrágyát

Értékesítő

Szövetkezet

Budapest, V. kerület, Fürdő-utca 8-ik szám.

DINNYEMAG.

Gondosan elkülönítve termelt, következő fajtiszta, kitűnő minőségű válfajokban kapható:

Sárgadinnyék: Achnebat, Ananász zöldhúsú, Ananász vöröshúsú. Ananász cantaloup, Bem tábornok, Bellegarde cantaloup, Bomba sárgahúsú, Bomba zöldhúsú, Composité, Composité sárgahúsú, Lind Jenny, Margit, Muscatello, Carmelita cantaloup, Non plus ultra zöld, Non plus ultra sárga, Parisi prescott cantaloup, Sirimpecsek, Tiszagyöngye, Tiszagyöngye muskotály, Kacsánka, Turkesztán gömbölyű, Turkesztán zöld, Turkesztán nagy zöld, Turkesztán rózsahúsú, Turkesztán

sárganusú, Turkesztán muskotály, Turkesztán Pósa-féle, Corfui töli

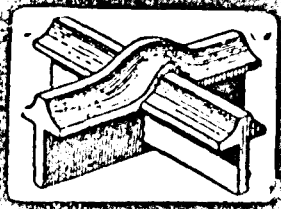
Görögdinnyék: Apafai, Athénei, Aransárgabélű, Debreceni korai, Fazekas-féle, fehérbélű, Hevesi, Halasi, Hortobágy, Luby-féle, Marsovszky-féle, Narancs-görög, Onody-féle, Páratlan, Sámsoni.

Fajtánként:	2910
50 szemes adag	5 fészeknek kétízben vetésére - 20 fillér
500 „ „	50 „ „ „ 1'60 „
1000 „ „	100 „ „ „ 3- „
2500 „ „	250 „ „ „ 7- „
5000 „ „	500 „ „ „ 12- „
10000 „ „	1000 „ (egy holdra való) 20- „

Öt holdon felüli rendelésnél külön kedvezményt, a megrendeléshez nyomtatott termelési utasítást ad kívánatra árjegyzékkel szolgál:

Biró Pál kertgazdasága, Debrecen.

Ugyanott különböző Ananász, Skarlát és Hónapos fajú szamóca-plánták kaphatók, 10 drb 60 fillér, 25'drb 1'20 fillér, 50 drb 2 kor., 100 drb 3 korona. - Torma nemes, édesítő, vastagsága szerint kilója 30-40-60-70 egész, 80 fillérig, mázsás vagy waggonos tételű megrendelés után 10-20-25% árkedvezményel.

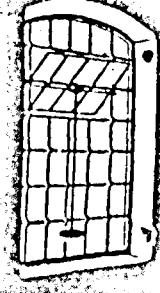
Szab.

„Köpplinger”-rendszerű Idomvasablakok

a legjobbak és a legolcsóbbak.

Egyedüli gyártója = ismeretével és költségvetéssel díjtalanul szolgál

Lepter János Budapest, X., Asztalos Sándor utca 16. Tel. 1577

Omega-lánckut

a világ legjobb, legbiztosabb és legolcsóbb kut-szivattyuja, rendkívül sok vizet ad. kis gyermek kezelheti, soha be nem fagy, soha nem romlik, mindenki felszerelheti és jó karban tarthatja. Árlap ingyen és bérmentve, Községi jegyzők honoráltnak.

BÁRDOS és BRACHFELD
BUDAPEST, VI., Gyár-utca 5/6 szám.
2890

Eladó egy
legújabb szerkezetű kitűnő
„Record II“ vetőgép

14 soros
egészen használatlan állapotban
— csupán egy próba vetés után —
— a talaj tulkötöttsége miatt —

Kolozsvárt, 800 korona árban.
Cím: a kiadóhivataltól megtudható. 2917

Eladó egy darab 2 éves ki-válóan szép és nagy fekete mangalica koca, mely másodszorra tizet malacozott.
Cím: a kiadóhivatalban.
2884

A KOLOZSVARI

TAKARÉKPÉNZTÁR és HITELBANK Részvénytársaság

Kolozsvár, Mátyás király-tér 23. szám.

Erdély legnagyobb saját tőkével rendelkező magyar pénzüintézete.

Alaptőkéje 2.000.000 korona teljesen befizetve.

Egyéb alapjai 1.302692 korona 10 fillér.

Igazgatóság és központi irodák: Mátyás király-tér 23. sz. alatt az emeleten.

Váltóüzlete: Ugyanott.

Aruraktárai: A pályaudvar mellett Baross-tér 3. szám.

Zálogházai: Király-utca 3. szám alatt.

Betétek elhelyezése takarékpénztári könyvecskére vagy folyószámlára előnyös kama-tozás mellett eszközölhetők. A betéteket az intézet felmondás nélkül fizeti vissza. Leszámitol váltókat bel- és külföldi utalványokat, járadékokat, kisorsolt értékpapírokat és egyéb értékeket.

Folyósít törlesztéses kölcsönöket 10-50 évig terjedő időre, már meglévő kölcsönöket előnyösen konvertál. Vesz és elad értékpapírokat és idegen pénzeket vagy azok vételét és eladását közvetíti. Sorsjegyek részletiv ellenében is beszerezhetők.

Előleglet nyújt értékpapírokra folyószámlán vagy meghatározott lejáratl.

Dijmentesen bevált szelvényeket és átvesz megőrzés végett értékpapírokat, betéti könyvecskéket és egyéb értékeket nyitott letétként: esetleg lezárt és lepecsételt csomagban is.

Utalványokat, hitelleveleket állít ki bármely külföldi piacra.

Árukra előleglet ad, ha azok aruraktáráiba be vannak tárolva.

Aruraktáráiba áruk betárolását kezelését és eladását elvállalja előnyös feltételek mellett és azokat szakszerűen kezelteti.

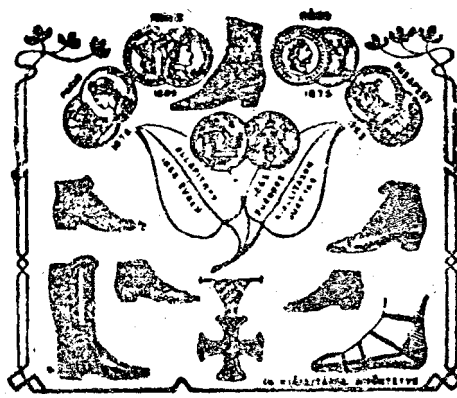
2004

MATUTSEK JÓZSEF

KOLOZSVÁRT, Szentegyház-utca 3.

Ajánlja általánosan elősmert saját műhelyében készült

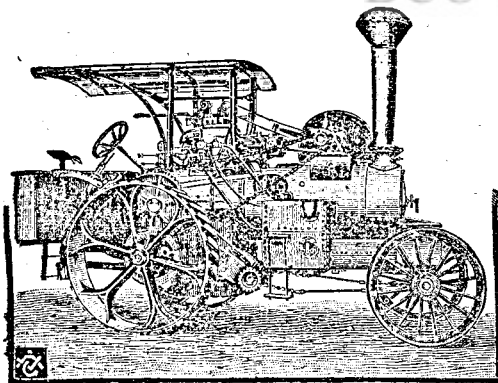
FÉRFI és NŐI CIPŐ RAKTÁRÁT.

Vidéki megrende-lések mérték után de legbiztosab-ban egy használt, a lábra találó cipő beküldésével a legjobb anyagból és divat szerint le-hetőleg gyorsan teljesíttetnek.

2019

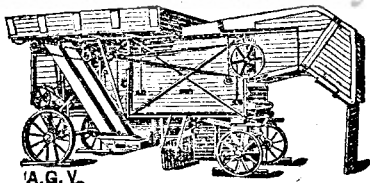
Az állami gépgyár gyártmányai:

Utimozdonyok

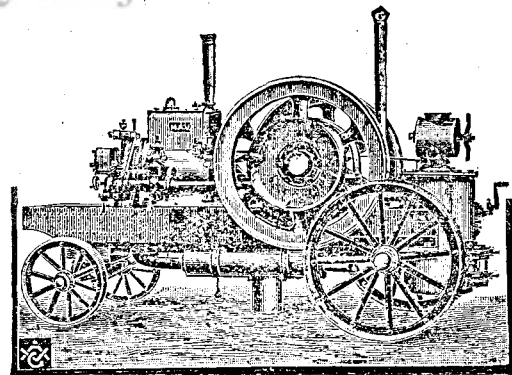
14 légkörnyomásra, compound rendszer szerint szerkesztve.

Fa-, szén- és szalmatüzelésre! Gazdaságos üzem! Gőzcséplőgépek hajtására, tehervontásra és utánuk akasztott ekével való szántásra alkalmasak.

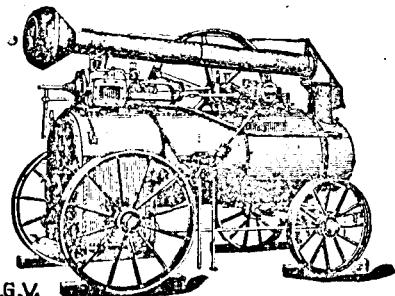
Acélkeretű golyós-csapágyas cséplőgépek.

Csekély hajtóerősükséglet! Csekély kenőanyag-fogyasztás! Tengelykopás kizárva! Nagy teljesítő képesség!

Szivógázlokomobilok

Ujdonság! Szabadalom!
Rendkívül olcsó üzem! Zajtalan működés!
Könnyű kezelés!
Üzemköltség naponként kb. 5 korona.
Földgázüzemre is alkalmasak!

GŐZLOKOMOBILOK

10 légkörnyomásra szerkesztve.

Fa-, szén- és szalmatüzelésre egyaránt alkalma-sak. Nagy munkaképesség. Csekély vonderő-sükséglet. Nagy tüzelőanyag- és vízmegtakarítás.

Eredeti „Kalmár“-féle gabonatisztító rosták.
Resicai acélekék.

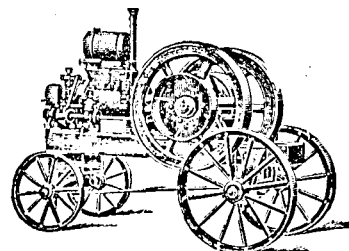
Laas rendszerű répakapák.
Losonci egyszerű és műtrágya vetőszerekkel kombinált

vetőgépek.

Gyomirtó boronák.
Szénagyűjtők.

Fükaszálók. — Aratógépek.

2021 II.

Benzinlokomobilok

porlasztóval (karburátor) és szabadalmazott szelephűtéssel ellátva.

Megbízható üzem! Egyenletes járás!
Egyszerű kezelés! Kevés benzinfogyasztás!

Nyersolajlokomobilok.

A Magyar Királyi Államvasutak Gépgyárának Vezérügynöksége Budapest, Váci-körút 32. sz.

ERDÉLYI GAZDA

AZ „E. G. E.” TAGJAI INGYEN KAPJÁK
ELŐFIZETÉSI ÁR: 1 ÉVRE 12 KORONA,
ÉVRE 6 KOR., EGY SZÁM 24 PILLER.

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE
MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

SZERKESZTŐSEG ES KIADÓHIVATAL
KOLOZSVÁR, ATTILA-UTCA 10. SZÁM.
:: A LAP TELEFON SZÁMA: 158.

TARTALOM:

Önálló eredeti cikkek:

Fehér mezők.	183
A mezőgazdasági üzleti érzék és tudás fejlesztéséről. <i>Jászberényi András.</i>	184
A baromfiak fertőző betegségei.	186

Irodalmi szemle:

Hogy állunk a Balkánon. — A cukorrépa trágyázása. — A m. kir. kender és lentermelési szakintézet. — Mezőgazdaságtan.	187
--	-----

Egyleti élet:

Kukoricatermelési verseny.	188
------------------------------------	-----

Kormányintézkedések:

Tenyészállatok kedvezményes áru vasuti szállítására. — Uj állami ojtóanyag forgalomba hozatala. — Állategészségügyi értesítő.	188
---	-----

Vegyes közlemények.	188
-----------------------------	-----

Hírdetések.

Fehér mezők.

A zöld mezőket fehér lepel borítja. A halottaiból feltámadott tél fehér lepelbe burkoltan köszöntött ránk a héten, ismét nagyobb károkat okozva szerte az országban a gazdáknak. Az 1912-iki «nyomorúságos» jelzővel bélyegzett esztendő után, mindenre el kell késznie úgy látszik a már eddig is kemény próbára tett gazdaközönségnek, mert a sors keze, — amelytől áldást remélt, — nem verte még elég viharezzetté.

Reménykedve néztük a bomladozó rügyeket, a mezőn ébredő tavaszt, de reményeink sok helyt befagytak. Nekünk, erdélyieknek egyetlen szerencsénk, hogy nálunk a természet 2—3 héttel később ölti fel díszes köpenyegét és e hideg és fagy nem tehettek véteinkben és gyümölcsöseinkben annyi kárt, mint az Alföldön. Az Alföld szőlő és gyümölcs termését már csaknem leszűretelle e hó és fagy. Erdélyben a korai gyümölcsféléknek, a szőlőnek, a gabonaneműek közül a tavaszi árpának és rozsnak ártott, a többi számos termésnek remélhetőleg még nem sokat.

E hét három első napján országszerte havazott és voltak éjjeli fagyok, amelyek olyan jelentékeny károkat okoztak, hogy a földművelésügyi miniszter már kedden szükségét látta egy külön, rendkívüli vétségjelentés bekérését, amelynek eredményét már a napokban közzé is fogják olyan sokat.

Szomorú, hogy e siralmas állapotok közepette is akad lap, amely a helyzetből komikomot akar faragni. Természetes, hogy e lap csakis a bécsi osztrák gyárosok szócsöve lehet, amely azt írja, hogy a magyar mezőgazdaságnak jót tett e havazás és fagy, mert elpusztította az egereket és férgeket. Más szóval a gazdáknak ez használt! Csoda, hogy nem számította ki laptársunk, hány percentet nyerhettek gazdáink átlag e pusztításon! Igazán helyes logika az ő szempontjukból az, hogy: ha a gazdáknak még az időjárás is ennyire kedvez, akkor az osztrák merkántil körök joggal követelhetik, hogy

a Balkánra eladott eketalyiga helyébe, jól megfizetett ár mellett, még 6 ökröt is hozhassanak be vámmentesen! Még csak ezt kellene, hogy a magyarok Istene megadja, akkor aztán be adhatná a kulcsot a mezőgazdaság is.

Már feni a mészáros a bécsi szecska-vágó helyett Magyarországra vámmentesen beengedett ökörré a kését, de abból bizony pecsenyét nem eszik Bécs városa, mert a magyar gazdák és földmivesek milióni tétlenül nem fogják nézni, hogy az osztrák iparnak nyújtott kedvezményeket a magyar mezőgazdaság fizesse meg.

A magyar nemzet története megtaníthatta gazdaközönségünket, hogy Bécestől jót ne várjon és ne reméljen. A remény olyan kötél, amelylyel már sokan felakasztották magukat. Nekünk jót remélnünk nem szabad, hanem helyett tömörülnünk kell az együttműködésre. Meg kell mutatnunk, hogy a magyar gazdák szilárdan állanak talpukon, a magyar mezőgazdaság egy kemény kőszikla, amelyet a bécsi merkántilisták felől jövő hullámok hiába nyaldosnak, azon csorbát nem ejthetnek alá nem moshatják, nem áshatják.

Az erdélyi gazdaközönség impozáns bizonyítékát kell hogy adja majd az Erdélyi Gazdasági Egyletnek Kolozsváron szeptember hó 5., 6., 7. és 8.-án tartandó országos kiállításain annak, hogy a Balkán államokból való állatbehozatalra szükség nincsen, mert a mennyiségileg és minőségileg szépen fejlődő állatállomány már is garanciát nyújt arra, hogy a belföldi hustermelés a szükségletet kielégíti, a husdrágaságnak pedig — régen bebizonyított tény, — nem a gazdák az okai.

Ha, a még fehér mezők ismét zöldek lesznek, a szellő ismét lágy, tavaszias lesz, ha a madarak újra együtt fognak dalolni az ekeszarvát tartó földmivessel, talán több kedvünk lesz, hogy kiszámítsuk mibe került átlag egy egérnek a kipusztítása?

2743

A szabadalmazott

„JURENÁK” EKE

: Szerkezete egyszerű :
: kezelése könnyű :
: szabályozása gyors :
: cca 50%-kal többet szánt :
: cca 30%-kal kevesebb :
: vonóerőt igényel. :

A jövő ekéje!

Részletes árjegyzéket szívesen küld:
a „Jurenák” szab. Ekegyár R. T.
== Marosvásárhely. ==

Szerezzük be a

Magyar Mezőgazdák Szövetkezeténél

a gazdasági és kerti vetőmagvakat,

abraktakarmányokat, szőlővédelmi-, gazdasági anyagokat és

mezőgazdasági gépeket.

2003

A mezőgazdasági üzleti érzék és tudás fejlesztéséről.

Irta:

— és az E. G. E. március 28., 29., 30.-i speciális tanfolyamán előadta —

Jászberényi András,
gazdasági akadémiai tanár.

II.

Ezt a példát, amit itt most rögtön az Uraknak bemutatok, sok kisgazdával való alapos megvitatás után állítottam össze. Ne vegyék tehát úgy, mint egy katedrán dolgozó ember elméleti számításait, mert hisz az adatokat hozzá kisgazdák bemon-dásai szolgáltatták.

Magyarországon legnagyobb számban vannak azok a kisbirtokosok, kiknek a földjük 6—10 hold területű. Ezeknek legnagyobb része tart magának 2 db. igás állatot, melylyel a gazdasági munkákat végzi. Az igás állat tartás igen hasznos befektetés ami nélkül ma még ellenni nem lehet, de egyben költséges befektetés is, mert hiszen ezen állatok jövedelmet direkte nem igen hoznak, hanem csakis közvetve azáltal, hogy munkát végeznek. Miután az igás-erő fenntartása igen nagy költséggel jár, az uradalmakban igen nagy súlyt helyeznek arra, hogy az igás fogatok tulszámban ne legyenek, hanem csakis annyi, a mennyi folytonos munka mellett az összes munkákat elvégzi. A tökéletes kihasználás mellett elérik azt, hogy az egyes dolgozó napok aránylag kevésbe kerülnek s így a gazdaságot minimális mértékben terhelik meg. Nagyobb gazdaságokban 2 igás állatra 20—40 hold szántóföldet számítanak, aszerint, hogy intenzívebben gazdálkodnak ottan, avagy extenzíven. Egy pár igás ökörnek az évi tartása körülbelül 1400 koronára tehető s így 250 munkanapot feltételezve, egy napi munka 5 K 60 fillérbe, maximálisan 6 koronába kerül.

Ezzel szemben az a kisgazda, akinek 6 hold szántóföldje van s tart két igás-állatot a gazdaságában azokkal körülbelül 60 napon át végezhet csak érdemleges munkát. Ebbe benne van a talajművelés, gabona, tengeri és széna behordás, trágyahordás, tűzifa szállítás, egyszóval minden a mi egy gazdaságban igás fogattal végezhető. A többi időben a jószág vagy bent pihen, vagy kint legel, vagy kiviszik a táblák végére s míg az emberek ott dolgoznak, addig a két tinó a rudhoz láncolva békességesen kérődzik gazdájának felügyelete alatt. Az ilyen kisgazda 60 napi munkáért tartja egész éven az állatjait s viseli azt a rettentő magas terhet, amit az igás állattartás rá ró.

Hogy ez a költség mily nagy, lássuk a tartásköltség kiszámítását.

2 igásökor 700 koronát kitevő árának 5%-os kamata	= 35.— K
2 igásökor értékcsökkenése 4 évtől 12 évig, vagyis 8 év alatt 700 koronáról 400 koronára = 300:8	= 37.50 K
2 igásökor évi takarmánya naponta à 50 f. = 1 K	= 365.— K
Gazda munkabére 60 munkanapon à 2 K	= 120.— K
Gazda ápolási munkabére egyéb pihenő napokon à 30 fill.	= 91.50 K
Épületbér 200 K épülettöke után 5+5=10%	= 20.— K
Eszközbér 300 K leltári tőke után 20%	= 60.— K
Patkolási költség	= 30.— K
Gyógyszer, orvosi díj, világi-tás, biztosítás stb.	= 20.— K
Összesen:	= 779.— K

Ebből levonásba jön 50 q. ott-hon termelt trágya à 50 f. = 25.— K

2 ökör tartási költsége: = 754.— K
melyből egy munkanapra esik 12 K 56 f.

Amíg tehát azt látjuk, hogy az uradalmaknak egy fogat napi munkaköltsége 5—6 koronába kerül, addig a kisgazda minden munkanapot éppen a duplájával fizet meg, s így tisztán csak e címen 300—350 koronát fizet túl, mert minden reális számítás nélkül olyanba fektette be tőkét, amelynek tökéletes kihasználására nem képes.

Ha igás ökök helyett teheneket tart, ez esetben az igazított és rosszul takarmányozott tehének minimális mennyiségű teje és 2 drb szopos borju értéke levonásba helyezendő, azonban ha a tej értékét 200, a borjukét pedig 50 koronában állapítjuk is meg, még mindig 504 korona terheli a 60 munkanapot, vagyis körülbelül 150 koronával van az igás állattartás túlfizetve. Arról aztán már felesleges is beszélni, hogy az urasági igás-állatok, melyek értékesebbek, jobban takarmányozhatók, aránytalanul több és jobb munkát végeznek.

Hogy ezt a nagy veszteséget miként lehetne redukálni, azt esetről-esetre a viszonyok határozzák meg. Fa fuvarozás, utak kövezésének a felvállalása, hérmunka vállalás, közösen tartott igás állatok, az igásmarháának a téli időszakban való eladása, jármos fejőstehenek tartása, mind olyan módok, amelyek a tartási költséget tetemesen apaszthatják.

Igen érdekes a kisgazda juhtenyésztése is. Nem vezet ellenszenv ezen állattenyésztési ág iránt, a midőn kimutatom,

hogy mily rengeteg összegbe kerül annak fenntartása a kisgazdánál, mert hisz belátom, hogy vannak esetek, mikor a juhtartás nagyon is indokolt. Ahol csakis juhok tartására alkalmasak a legelők, a hol megfelelő olcsó bérleten tarthatók azok, igen is feltétlen buzdítandó a nép a juhtenyésztésre. Ahol azonban tisztán a juhtenyésztés miatt tartanak ugart, hogy a gabona behordásáig ezen tengesse életét a juh, ott egy 6—8 holdas kisgazdának tetemes kárt okoz a juhtartás.

Ugarra szükségünk van Uram, mondja a kisgazda, mert másképp hol legelnének juhaink márciustól augusztusig. Ez alapon felosztják a határt 3 nyomásba, melyből egybe őszi kalászos, egybe tengeri, jön, egy pedig marad ugarnak.

Az említett 6 hold szántófölddel biró kisgazda tehát termel 2 holdon búzát, 2 holdon tengerit s 2 hold marad pihentetve névleg ugarnak, tényleg juhlegelőnek.

Nyers jövedelme a szántóföldből a következő:

2 hold buza szemtermés à 6 q	= 12 q. à 20 kor.	= 240.— K
25 q. szalma- és polyvatermés à 2 kor.		= 50.— K
2 hold tengeri szemtermés à 7 q. = 14 q. à 14 kor.		= 196.— K
30 q. tengeri szártermés à 3 K		= 90.— K
Összesen:		576.— K

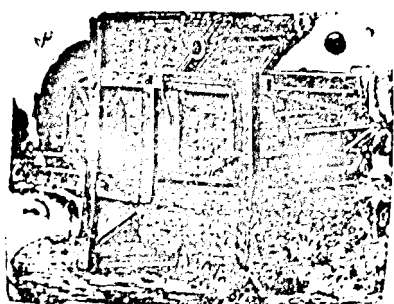
Ha a 2 hold ugarba lóherét vetne, ugy nyers jövedelme a következőleg alakulna:

2 hold lóhere I. kaszálása à 12 q. = 24 q. à 5 kor.		= 120.— K
2 hold lóhere magtermése à 1 q. = 2 q. à 120 kor.		= 240.— K
2 hold lóhere szalmatermés à 5 q. = 10 q. à 3 kor.		= 20.— K

Hozzáadva az előbbi nyersjövedelemhez: 956.— K

Nyers jövedelmi többlet a lóhere termelés révén 380 korona.

Természetesen a lóhere termelés költséggel jár. Ha a velőmag beszerzésre levonunk 40 koronát, az első kaszálásra és gyűjtésre 30 koronát, a maglóher kaszálásra és gyűjtésére 25 koronát s végül a maglóher kicséplésére a termelt mag értékének 15%-át = 36 koronát, az összkiadás 131 koronát tesz ki s így még mindig 249 koronát tesz ki azon összeg, amibe a juhoknak pár havi nyári legeltése kerül. Megjegyzem, hogy a lóherénél még fel lehetett volna venni az igás fogat okozta költséget, de ezt mellőztem, mert egyrészt a kisgazda ugy sem képes fogatát kihasználni s így a már meglévő fogatnál ez költségtöbbletet nem okoz, másrészt pedig a lóhere már az első év-

Minden gazdaságban nélkülözhetetlenek !!

Európaszerte első helyen elismert kitzűnő szerkezetű és legolcsóbb, a gazda minden követelményeinek legjobban megfelelő

„Eredeti Kalmár-rosták“

Ez évi ajándékainkról sziveskedjék ingyen árjegyzőket kórnál.

KALMÁR ZS. és TÁRSA Hódmezővásárhely

Különleges termény tisztító gépgyár és vasöntöde.

Vezérképviselő

A Magyar Királyi Államvasutak Gépgyárának Vezérügynöksége

BUDAPEST, V., Váci-körut 32.

ben ad egy tarlókaszállást, ami bőven fedezi az igazfogat kiadásokat.

Ha a kimutatott 249 korona legelőbérrel szemben a kisgazda juhtenyésztésének jövedelmezőségét nézzük, az a következőképpen alakul:

Tegyünk fel, hogy tart a 6 holdas gazda 10 fejős juhot, amelynek nyers jövedelme a következő:

10 drb. bárány és juh értéke	
ősze à 12 kor.	= 120.— K
10 drb. juh gyapja à 1 kg. à 1 K	= 20 — K
10 drb. juh után nyert gomolya	
à 8 kg. à 1 kor. 20 fill.	= 96.— K
10 drb. juh téli trágyája 2 K	= 20.— K
Összesen:	256.— K

Ezen 256 korona nyers jövedelemre azonban a következő kiadás számítandó fel:

100 napi téli takarmányozás	
költsége, naponta és darabonként 10 fillér	= 100.— K
Pásztorbér részint készpénzben, részint élelemben	= 30.— K
Elhullás 1 juh és 1 bárány	= 25.— K
Nyári legeltetés költsége az előbbi példa alapján	= 249.— K
Összes kiadás:	404.— K
Levonva a nyersjövedelmet:	256.— K

Ráfizetés a juhtartásra: 148.— K

Ha azonban a juhokban fekvő tőke kamatai, istállóbérrel és egyéb aprótekos kiadásokat is számba vesszük, úgy a ráfizetés közel jár a 200 koronához s ha figyelembe vesszük, hogy a nyert 24 q. 10-nere szénát nem kell a gazdának eladni, hanem nevesebb azt takarmányozásra felhasználni, miáltal időjét jobban trágyázhatja és művelései s így annak termőképessége fokozatosan növelheti, úgy az említett — s leginkább elterjedt — módon való juhtartásra a ráfizetés még szembeszökőbb.

Nagy hibákat rejt magában s tetemes ráfizetés okoz a kisgazda által üzölt takarmányozási eljárás. Hogy ezt megértsék Mélyen tisztelt Uraim, tudniok kell, hogy az állatoknak bizonyos mennyiségű takarmányra van szükségük, a melytől azok csak az életüket tudják fenntartani, de amely takarmány hasznos termelésre nem fordíthatik.

Miután ezen takarmány tulajdonképpen semmit sem termel — az okszerű takarmányozási eljárást követő gazda oda törekszik, hogy az említett u. n. *életben tartó takarmányt* lehetőleg minimumra redukálja. Ezt eléri a bőségesebb takarmányozással. Hogy ezen kissé elméleti kérdést példával világítsam meg, vegyünk fel, hogy egy nagybirtokos és egy kisgazda 1 sertéssel feletet 1 mázsa tengeri darát. A nagybirtokos 2 2½ kgr. darát élet

fel egy sertéssel naponta s eléri, hogy 40—50 nap alatt sertésének súlya 20 kgr-mal szaporodik, vagyis a feletet 2 q. dara 20 kgr. húst termelt. A kisgazda az 1 mázsa takarmányt ½—¾ kgos napi adagokban adja s így az kitarthat ugyan neki 150 napig is, de ennek legnagyobb része az állat életben tartásához, (anyagcsere, táplálás) használtatik fel s a sulyszaporulat, vagyis a pénzt érő termelés vagy semmi nem lesz, vagy csak oly minimális, hogy 1 kg. termelt hús 3—4 koronában is benn fog állani.

Főleg ez az oka annak, hogy az erdélyi kisgazdák 20—24 filléres tejár mellett ráfizetnek a tejtermelésre, míg a dunántúli gazda már 14—15 fillérrel is megelégszik.

Teljesen nélkülözi az üzletszerűséget a kisgazda vetőmag vásárlása. A legmeggyőzőbb példa erre a f. év, amidőn a múlt évi rossz termés miatt venni kell a vetőmagot. A kisgazda nem törődik egyébvel, minthogy az a mag olcsó legyen. 16—18 koronával megveszik az alföldi tengerit, mert a beérett erdélyi tengeri nekik drága. Arra egy sem gondol, hogy az alföldi tengeri itt nem igen fog beérni s így ősze emiatt neki pár száz korona kára lesz. Inkább legyen ősszel 100 korona kár, minthogy most 5 koronával többet adjon ki! Ez a kisgazda üzleti tudása.

A műtrágya és istálló trágya természetes hatásáról már sejtenek valamit, de hogy az mennyire fizeti ki magát, arról kevés embernek van sejtése. Midőn több alkalommal elmondtam nekik, hogy a szórással együtt egy holdra 16 koronába kerülő műtrágya 1½—2 q., vagyis 30—40 kor. értékű termés többletet eredményezhet s így a befektetett összeg 100—150%-al kamatozhat, akkor a kisgazda csak rázza a fejét. Ő nem ad 1912. év őszén ki 16 koronát azért, hogy 1913 nyarán azért 40 koronát kapjon! Az üzleti érzék tejjes hiánya tapasztalható a kisgazdánál, ha vesz, avagy elad valamit. A községnek küldött apa állatt mindig drága. A jó tehén vagy sertés nem neki való, mert drágán adják. Gabonájára tisztítására sajnál mázsánként 20 fillért rákölleni s mert piszkos, eladja 2 koronával olcsóbban. Szövetkezni az értékesítésnél, könnyösebb árakra várni, arról szó sincsen.

A kisgazda nem értékeli a maga munkáját semmire. Ez az oka, hogy 5—10 liter tejjel elesavarog egy ember egész nap a városban. De úgy megyen ez falun is, kivéve a sürgős munkák idejét. Lógnak az emberek jobbra-balra, mert nincsen tudomásuk arról, hogy minden hasznosan végzett óra a vagyont növeli s így értékkel bír.

Legkirívóbban mutatkozik a kisgazda üzleti tudatlansága a kölcsönök vételénél. Ha a kisgazda a kölcsönt számitás alapján venné fel, törekedve arra, hogy az a pénz, a miért ő 7%-ot fizet, neki 10%-ot hozzon, úgy a kölcsön áldás volna a kisgazdára. Azonban a gyakorlat azt bizonyítja, hogy a kisgazda legtöbbször nem kamatoztatja úgy a pénzt, mint ahogy azt felvette s így ráfizet. De sőt igen gyakori az eset, hogy a kölcsönt könnyelműen oly magas kamatra veszi fel, hogy azt még a legjobb viszonyok mellett sem lehet jövedelmezőleg kamatoztatni, az ilyen kölcsön aztán hamarosan végromlásba viszi a kisgazdát.

Még csak egy példát akarok felhozni, ami tulajdonképpen nem is tartozik a gazdasági üzleti életbe, de meggyőzően bizonyítja gazdáink könnyelműségét. Méltóknak tudni, hogy az állam esekéi évi 10 korona díjért daleset és aggkor esetére nyugdíjat juttat a kisgazdának. Ezen nyugdíj járuléka maximuma 400 koronát tesz ki s ennek elneében évi 240 koronát kaphat a kisgazda. Ennél fényesebb reálisabb beekterést elkezdeni sem lehet, különösen ha tekintetbe vesszük, hogy daleset esetén pár korona berizetes elneében ezreket juttat az állami nyugdíjpenziár. Más országban az ilyen adasos mezeibe sergesztoi irakozzanak be tagokul a gazdák, náunk eroszakkal sem jönek. Készek venségükre kegyelem kegyeren émi, gony tárgyai lenni, esetleg adóadni, de 1000 ezer koronáért 400 koronát nem adnak.

Százakra menő példát lehetne még felhozni annak bizonyítására, hogy a kisgazda üzleti érzeke s tudása mennyire fejletlen. Más hibákat követ el, aki arról is lakik s másat a hegyvidék lakója. A 3 holdas birtokos, avagy a város melletti lakó kisgazda gazdálkodási baklövéssei elunek a 30 holdas, avagy az eldugott helyen gazdálkodó kisbirtokostól. Ezen hibákat nem is igen lehet sablonra huzni, hanem esetről-esetre kimutatni. Eppen ezért a mai tarthatatlan állapot megszüntetésének egyedüli módja, ha a gazdakörökben gyakorta végzünk ily üzleti számitásokat, amelyek mint a példák is bizonyítják, nem neheznek. Lassanként a kisbirtokosság meg fogja szokni, hogy mindent meggondolva csináljon s eléri azt, hogy a veszteségeket okozó vállalatokat teljesen kiküszöbölheti.

Ennek természetesen alapfeltétele az, amit nem győzők eléggé hangsúlyozni Önök előtt Mélyen tisztelt Uraim, hogy az elemi és ismétlő iskolákban az első és legfontosabb tárgy a «mathematika» legyen.

(Vége.)

Legnagyobb választék és legjutányosabb árban kapható: Divatos férfi ingek, alsó-nadrágok, gallérok, kszelők és finom angol és francia zsebkendők. Női len és chiffon ingek, bugyigók, szoknyák, háló ingek és kabátok. Fiu és leányka fehérenmü minden nagyságban és minőségben állandó raktár.

Sárga Kristóf

utócai

fehérenmü, vászon és szönyeg nagyraktára
KOLOZSVÁRTT, Deák Ferenc-utca 3. sz.

Telefonszám 567.

Mátrac, paplan, pokróc, valamint mindenféle ágyhuzat szakszerűen készítve, olcsó árban található. — Minden fajtájú és nagyságú szalon, ebéd- és futószönyeg, gyapjú és csipkefüggönyök.

Amerikai önműködő ablak-rolletták egyedüli forrktára.

A baromfiak fertőző betegségei.

Betegh Lajos, fiumei állategészségügyi felügyelőnek, lapunk egyik kedvelt régi munkatársának legutóbb egy rendkívül tartalmas füzete jelent meg a fenti címen, amelyet lapunk egyik korábbi számában már röviden ismertettünk és most ígéretünkhöz híven egy kis szemelvényt közlünk belőle mutatványul. A tudományos forrás munkák egész seregének felsorolásával, ismerteli a baromfi kolerát, pestist, himlőt, gümőkort stb. Ezek közül, mint egyik igen gyakori és veszedelmes, az embernél és állatnál egyaránt előforduló betegségeknek, a gümőkórnak a baromfiaknál előforduló válfaját, 18 oldalra terjedő külön fejezetben írja le, a melyből alább közlünk egy rövidke kis szemelvényt.

Hogy a gümőkór a gerincesek s főleg melegvérű gerincesek rége óta ismeretes megbetegedése, az már rég átment a közudvarba. De hogy az egyes fajok és fajták különleges gümőkórja forog fenn, azt csak azóta tudjuk határozottan, amióta Koch Róbert, a gümőkór okozóját felfedezte.

A baromfigümőkór okozója egy vékony két végén lekerekített, többé-kevésbé hajlott vagy egyenes, karsu, pálcika alakú bacillus.

A baromfigümőkór bacillusa iránt fogékonyak az összes szárnyasfélék s természetesen utón meg is betegszenek. A legújabb vizsgálatok azt derítik ki, hogy az emlősök is megbetegedhetnek a szárnyas gümőkór bacillusától. Sőt emerből ismételtén mutatták ki a madárgümőkór bacillust. A kérdés tehát ezek után közegészségügyi vonatkozásában is fontos, mert fennáll annak a lehetősége, hogy az ember is fertőzze magát baromfigümőkór bacillusokkal. Ennek a lehetősége fennforog a kellen nem sült hus és a tojás fogyasztás révén. A baromfigümőkór bacillusa a tojás útján is terjedhet s ismeretes több olyan eset, amide a kizárólag a tojás volt a betegség behurcolója. És az anynyival is inkább megfontolás tárgyát kell hogy képezze, mert éppen a tojás képezi az emberi táplálkozás egyik legfontosabb cikkét. A fertőzött tojásból kikelt csibék rendszerint néhány hét alatt tönkremennek, a betegség áldozatául esnek. De ezzel egyuttal alkalom kínálkozik arra is, hogy az egészséges állomány fertőztlenség.

A betegség terjedése mindenekelőtt a nyílt gümőkóros állatok révén történik. Hogyha nyílt bélgümőkóros állatok bélsára befertőzi a takarmányt és a vizet, akkor ezután az összes szárnyasfélék fertőzöhetnek.

Hosszu időn át képezte vita tárgyát az, hogy a melegvérű gerincesek gümöbacillusai azonosak-e vagy sem, avagy egy közös törzsnek különféle állatfajok szervezetéhez alkalmazkodott változatai. A vitalkozók ma is két nagy táborra oszlanak. A legújabb nézet oda irányul, hogy fennforog a fajokká való elkülönítés jogosultsága. (Weber, Betegh.) Ez alapon

tárgyalja többek között Betegh is a kérdést. Emberi gümőkór bacillussal eddig kísérleti uton szárnyasfélék nem lehetett fertőzni. De az ember és más emlősök kóros elváltozásaiból ismételtén lehetett madárgümőkór bacillust kimutatni.

A baromfigümőkór átvihetőségénél figyelmet érdemel a congeni uton való átvihetőség. (Baumgarten, Günther.) — Olyan állatok, amelyek nemzőszervei gümőkórosak voltak, — a tyukok petefészke — a tojásokban gümőkórbacillusokat lehetett kimutatni; a kikelt csibék gümőkórosoknak bizonyultak. A tojásokba mesterségesen bejuttat gümöbacillusok nem akadályozzák meg az ébrény kifejlődését (Maffucci, Weber, Baumgarten), amint ez pld. a baromfikoleránál tapasztalható. A kifejlett csibék azonban néhány hét múlva, ritkán később, de gümőkórban pusztulnak el.

Már az összes gümöbacillus félékről tudjuk, hogy jelentékeny ellenálló képességgel bírnak. Ez az ellenálló képesség nem annyira a hőmérsék ingadozások, mint inkább a szervezet lytikus, vegyontó nedveivel szemben nyilvánul meg. A baromfigümőkór bacillusa valamennyi fajrokona közt a legszivósabb. Addig pl., míg az emberi és szarvasmarha gümöbacillus 37—38 C.°-nál fejlődik és 41—42 foknál hamar tönkre megy, a szárnyas gümöbacillus 42 C.°-nál még igen buján fejlődik. A fejlődési hőmérsék 25 és 45 C.° között mozog. 70 C.°-ot félórán át ki bír. Szivósága azonban a mesterséges talajon való tenyésztésnél tűnik ki leginkább. Maffucci két éves tenyészetet élő és fejlődő képesnek talál. Betegh 2½ éves agar tenyészetet sikerrel ojtott át friss táptalajra; Weber és Bofinger egy éves törzset könnyen ojtott át, valamint hasonló tapasztalt Janésó és Eller.

A gümőkór bacillusa által termelt mérreg, a tuberkulin erős ható és oldóanyag a vörös vérsejtek alapállományára s ebből értelmezhető az, hogy a gümőkóros állatok miért lesznek vérszegények és miért soványodnak le. Megemlítsre méltó, hogy a madárgümőkór tuberkulin az ember és szarvasmarha tuberkulinál sokkal gyengébb mérreg, emberre és főleg szarvasmarhára nézve.

Ma már kétség sem férhet ahhoz, hogy a fertőzés mindenekelőtt a bélsatornán át történik. Ezt kísérletileg is lehet bizonyítani, de legerősebb bizonyítékok erre vonatkozólag maga a megbetegedett szervezet adja. A szárnyasok gümőkórja tulnyomólag bélgümőkór, illetőleg a bélsatornán át való fertőzés körképe az uralkodó. Természetes következményképpen tulnyomólag a hasüri szervek gümőkórját találjuk. Így a bél, a bélfodor, a máj és lép, ritkábban a tüdő és más szervek gümőkórját. A fertőzés a bélsatornába került baktériumok útján történik: a bél falában apró kis göcök képződnek, amelyek a bél ürege felé fekélyekké lesznek, a hasüreg felé pedig kötőszöveti szaporulattal járó folyamat indul meg, úgy, hogy a bél fala természetes vastagságának többszörösét is eléri. A fekélyekből sok baktérium kerül a bélsárba és főleg sok spóra, amelyek befertőzik az álla-

lok környezetét. Tapasztalati igazság, hogy egy tuberkulotikus állat lassankint befertőzi a többi egészségest is. Ez pedig a már említett módon a tápszerek útján történik. A fertőzésnek ezt a módját intestinalis — enterogen — fertőzésnek is mondják, szemben a tüdők útján való fertőzéssel, amelyet respiratorius, vagy — aërogen — fertőzésnek neveznek. A gümőkór fertőzésnek eme módja, t. i. az aërogen fertőzés, hosszú időn át erősen vitatott kérdés volt. S ma is vannak, akik elsőrendű veszedelmet látnak a lélekző szervek útján való fertőzésben. Elvileg tagadni végtére is nem lehet, de temérdek bizonyíték van ellene. Így mindjárt egyike éppen a szárnyasgümőkór. Ha valóban olyan fontos szerepe volna a légzőszervek útján való fertőzésnek, amint azt még mindig hirdetik, akkor éppen a baromfiaknál kellene elsősorban a tüdőbeli fertőzést konstatálni, hiszen folytonosan a talajon, a porban van; holott éppen az tapasztalható, hogy a légzőszervek elsődleges gümőkórja éppen szárnyas féléknél aránytalanul ritkább, mint pl. a máj gümőkórja. A gümőkór fertőzés ugy az emlősöknek, mint a szárnyasoknak elsősorban a bélsatorna útján történik a fertőzött tápszerekkel. Többen vannak, akik éppen a szárnyasoknak — tyukféleknel — a kongenitális fertőzést hirdetik. A tojás gümőkóros fertőzöttségének lehetősége behozott dolog Baumgarten, Günther) s így fennforog ez a lehetőség is. Csodálatos azonban az, hogy eddigelé nem ismer az irodalom esetet, amelynél a tojástartó gümőkórja lett volna megállapítva s emiatt Weber kétkedéssel fogadja azt, hogy a tojástartóban történhessen a fertőzés. Rabinowitsch a berlini állatkertből 459 szárnyas közül 118 esetben állapított meg gümőkört, ami megfelel 25.7%-nak. Itt is csak öt esetben észlelte a petefészkek gümőkórját, a tojástartó gümőkórjáról nem esik szó. Annál valószínűbb azonban, a haematogen — véráram útján való — fertőzése a tojásnak, mert az izületek fertőzése is másképpen, mint a véráram útján alig értelmezhető. Rabinowitsch is azt mondja, hogy miután a petefészkek gümőkórja kétségtelenül meg lett állapítva, a tojások fertőzöttségét sem lehet tagadni. A bőrön át, annak sérüléseinek szintén történhet a fertőzés, de valószínűleg ez felette ritka dolog. És végül még szó eshetne az élősdiek, tetvek kulancsok útján való közvetítéséről a virusnak. Erre vonatkozólag eddigelé az irodalomban pozitív esetet nem ismerünk.

A gümőkóránál is két főcsoportba sorozható a tünetek: egy heveny és egy idült csoportba. A gümőkór heveny formája különösen gyakori a tyukféleknel. Az állatok néhány napon át étvágytalannak látszanak. Nem esznek, tollaik borzoltak, bágyadtak, a taraj és állalatti lebenyek halványok s rohamosan lesoványodnak. Némelykor a tünetek alig tartanak két-három napnál tovább, úgy hogy idősebb állatok aránylag jó tápláltság mellett pusztulnak el. Ez a klinikai képe a gümőkórnak inkább toxikus jelleggel bír, azt lehetne mondani, hogy szeptikémiára emlékeztet. Az idült alakjánál he-

<p>Kitüntetések:</p> <table border="0"> <tr> <td>Arad</td> <td>Pécs</td> </tr> <tr> <td>Budapest</td> <td>Pancsova</td> </tr> <tr> <td>Belgrád</td> <td>Szófia</td> </tr> <tr> <td>Berlin</td> <td>Szeged</td> </tr> <tr> <td>Budapest</td> <td>Szatmár</td> </tr> <tr> <td>Győr</td> <td>Szabadka</td> </tr> <tr> <td>Lovrin</td> <td>Temesvár</td> </tr> <tr> <td>Lugos</td> <td>Temesvár</td> </tr> <tr> <td>Nagybecskerek</td> <td>Veszprém</td> </tr> <tr> <td>Nagyvárad</td> <td>Wien</td> </tr> <tr> <td>Pozsony</td> <td>Zenta</td> </tr> </table>	Arad	Pécs	Budapest	Pancsova	Belgrád	Szófia	Berlin	Szeged	Budapest	Szatmár	Győr	Szabadka	Lovrin	Temesvár	Lugos	Temesvár	Nagybecskerek	Veszprém	Nagyvárad	Wien	Pozsony	Zenta	<p>Fajbaromfi!</p> <p>Fajbaromfi!</p>	<p>Keltető tojások!</p> <p>Reitter Oszkár</p> <p>főkapitány fajbaromfi gazdaságában</p> <p>Nagybecskereken kaphatók Angliából hozott telivér</p> <p>fajtiszta, legelsőrendű hófehér Orpington, hófehér</p>	<p>Wiandotte (amerikai kitűnő téli tojók). Sárga Orpington, fekete Langsán, kendermagos Plumot Rocks tyuktojások, valamint hófehér óriás pekingeri kacsajtojások darabja 60 fillér. 2914</p> <p>Csomagolás ingyenes.</p> <p>Hazai és külföldi legelső és legnagyobb kitüntetések.</p> <p>Állami nagy aranyérem.</p>
Arad	Pécs																								
Budapest	Pancsova																								
Belgrád	Szófia																								
Berlin	Szeged																								
Budapest	Szatmár																								
Győr	Szabadka																								
Lovrin	Temesvár																								
Lugos	Temesvár																								
Nagybecskerek	Veszprém																								
Nagyvárad	Wien																								
Pozsony	Zenta																								

teken át tarthat a folyamat. Feltűnő a bágyadság, a gyakori hasmenés és a nagy fokú lesoványodás. Az állatok sokat fekszenek, guggolnak, álmosak, a megfogásakor nem emelkednek. Feltűnő éppen ilyenkor, hogy kifejelett állatok mily kis súlyúak. A szegycsont élesen tör elő a tola-
 lazat közül s a mellizmok teljes sorvadása állapítható meg. Néha az izületek is megbetegszenek s akkor többé-kevésbé fájdalmas daganatok képződnek. Ezek a szárnyakon, gyakran a lábán jelentkeznek. A hevenygümőkórnál az állatok hasonló tünetek mellett pusztulnak el, mint a kolera vagy pestisnél. Az idült alakjánál teljes kimerültség, kahecia tünetei láthatók; az állatok észrevétlenül alszanak. el. Hasonlók a tünetek galamboknál is.

Amint a magasabbrendű melegvérű gerinceseknél a gümőkór inkább a tüdőben lép fel, épp így a szárnyasoknál eddig még ki nem derített okok folytán a májban található a leggyakrabban gümőkóros folyamatot. A máj után következnek gyakorisági szempontból a lép, a tüdő és a bélsatorna.

A máj, gümőkór esetén többé-kevésbé megnagyobbodott aszerint, hogy mennyi és minő gümögócok vannak állományában. A heveny — miliaris — gümőkórnál igen sok, túszerűségi, egész kendermagnyi, szürke-fehér vagy sárgás, a máj felszínéről kissé kiemelkedő göbcsék vannak, amelyek felett megtört fényű a máj burka. Beteg egy esetben a szívnek önálló gümőkórját is észlelte. A lép gümőkórja ugyszólván lépést tart a máj megbetegedésével. Rabinowitsch a lép gümőkórját az általa megvizsgált esetekben 75 %-ra teszi.

A tüdő gümőkórja harmadik helyre tehető. Rabinowitsch 120 eset közül 78-ban találta a tüdő gümőkórját, csak a tüdő megbetegedését azonban már csak 12 esetben. Az elváltozások itt is lényegében véve hasonlóak a máj elváltozásaihoz. Cavernák képződése, mint az az emlősöknek tapasztalható, nem észleltetett eddigé.

Felette gyakori gümős elváltozásokat találni a bélsatornában. Itt különösen a vastag és vakbél, ritkábban a vékonybél van megtámadva. A gümős folyamat a bélben fekélyesedéssel indul meg. A bél falában apró körülírt gócs képződik, amely a hasüreg felé terjedő, dudorzos, daganatszerű képződmények keletkezésére vezet. Ritka a nemzőszerű gümőkórja. Eddigé leggyakrabban még a petefészek gümőkórja került észlelés alá. De a himivarszervek gümőkórja is eléggé ritka. (Wolfhügel).

A gümőkór kórisméje akkor tekintendő kétségtelennek, hogyha a gümőkór-bacillusok mikroszkópikus uton vannak kimutatva. Baromfiaknál legtöbb esetben arra szükség nincs, mert a kórbonctani elváltozások rendszerint annyira jellegzetesek, hogy azok fennforgása esetén a gümőkór kórisméje így is megállapítható.

A baromfigümőkórnál a kórisme életben sem tuberkulinnal, sem az ophthalmo sem a dermalis reakcióval nem állapítható meg, mert a baromfiak mindenféle tuberkulinnal szemben felette érzéketlenek.

A gümőkór fennforgás esetén sajnos ezidőszerezt gyógykezelésről beszélni nehéz. És különösen nehéz a belsőszervek gümőkórjánál. Mindaddig, amíg a bőrön van gümőkóros elváltozás, értékes fájdalmatknál a sebészi beavatkozással lehet némi eredményt elérni. Az embernél és részben a többi emlősöknel kisebb-nagyobb sikerrel alkalmazott tuberkulin-therápia a szárnyasféléknél már csak azért sem jöhet számításba, mert a gümőkórnak kezdeti stádiuma vagyis az a for-

mája, ahol tuberkulinnal még lehetne talán sikert elérni, amint ez az embernél történik, kísérleteileg apró más állatokon eléretett, de baromfiaknál semmi eredmény sem éretett el eddig.

A gümőkór therapiájában ujabban a chemoterapia kezd előtérbe nyomulni. Ha hinni lehet az eddigi eredményekben, akkor a baromfiak gümőkórja is csakis ezuton lesz gyógyítható. A gümőkór therapiájával Betegh foglalkozik s közleményei szerint ítélve, nem egészen reménytelen a jövő perspektívája.

Igy tehát a baromfiak gümőkórjánál jórészt az okszerű védelemre vagyunk utalva. Minthogy tudjuk, hogy a gümőkór leginkább beteg állatok váladékai utján terjed, a védekezést is erre az alapra kell fektetni. Ha a hevenyen lefolyó fertőző megbetegedéseknél a megfigyelési időt 15 napban állapítottuk meg, akkor a gümőkórnál legalább is 30 napot kell alapul venni. Értékes fajbaromfinál, ahol a vizsgálati költségek megtérülnek, a bélsár idő szakonkénti gümőkórvizsgálata is igénybe veendő. Ha aztán valamennyi megfigyelés mellett látszik bizonyítani, hogy gümőkór nem forog fenn, csak akkor bocsássuk a vásárolt új állatokat az állományhoz. Weber és Bofinger, Rabinowitsch és Betegh azt tapasztalták, hogy a baromfigümőkór rendszerint frissen beszerzett állatok után szokott fellépni. Ez az említett óvintézkedés annyival is inkább indokoltabb, mert tudjuk, hogy a baromfigümőkór a legveszedelmesebb baromfibetegségek egyike, amelynek nyomán 100% elhullással jár.

A baromfigümőkór rendkívül elterjedt betegség. Nincs az a baromfityénész-tő ország, amelyben kisebb-nagyobb járványok ne tizedelnék az állományt. Magyarország igen sok vármegyéből tudjuk, hogy kisebb-nagyobb epidémiákat okoz. A baromfigümőkór teljes elterjedési viszonyai felől ma még nincs kellő tájékozottság, mert az egész vonalon nem tulajdonítanak neki akkora fontosságot, mint a mekkorát tulajdonképpen megér. Mert addig, amíg a gümőkóros nagyobb állatok husa bizonyos megszorítással értékesíthető a baromfiaknál teljes vesztésé éri a tulajdonost. A baromfigümőkóra nézve ezidőszerezt nincs semmitéle törvényes intézkedés.

IRODALMI SZEMLE.

Hogy állunk a Balkánon címen igen időszerű vámpolitikai tanulmány hagyta el a sajtót Rubinek Gyulának az O. M. G. E. igazgatójának tollából. A széleskörű statisztikai adatokkal igazolt vámpolitikai tanulmány világosan mutat rá, hogy a Balkán államok nyers terményei behozatalának megkönnyítése növelné külkereskedelmi forgalmunk passzivitását, amely amugy is olyannyira aggasztja kormány és pénzügyi körünket s igen jelentékenyen és hátrányosan befolyásolja hitelünket. A Balkán államoknak adandó újabb vámkedvezmények megbontanak azt az egyensúlyt, amelyet az új vámtarifák és az ennek alapján kötött kereskedelmi szerződések az agrár és ipari vámvédelem között létesítet, amely egyensúlynak a mezőgazdaság rovására való megváltoztatása annyit jelentene, hogy az osztrák ipar érdekeit szolgáló ipari vámpók terhét a magyar mezőgazdaság minden rekompensáció nélkül kényyszerülne viselni, tehát még az sem szolgálhatna vigasztul, hogy áldozatkészségének legalább a magyar ipar látja hasznát. A magyar kormány helyzete a Balkán kérdésben tehát felette egyszerű és könnyű. A füzet az Országos Magyar Gazdasági

Egyesület kiadásában jelent meg és egy koronáért kapható.

A cukorrépa trágyázása. Irta: Kovácsy Béla, m. kir. gazdasági akadémiai igazgató. Ára 1 korona. Megrendelhető a Pátria r. t. gazdasági könyvkereskedésében, Budapest, IX., Üllői-ut 25. szám.

A megnehezült munkás viszonyok különösen a cukorrépa termelőket sujtják érzékenyen s eredményezik azt, hogy minden répatermelőnek megkettőztetett erővel kell arra törekednie, hogy a lehető legnagyobb terméseket érje el. Miután pedig termelőink talajmunka és a répa megművelése tekintetében a tökéletesség elég magas fokán állanak, egyedül a talaj trágyázása s a műtrágyák célszerűbb alkalmazásával fokozhatják terméseiket. Ezért tüzte maga elé szerző e füzet megírásánál ezt a célt, ezért gyűjtötte össze mindazon kísérletek és gyakorlati tapasztalatok eredményeit, melyek alkalmasak a cukorrépa-termések fokozására. Részletesen kifejti könyvében, hogy minő mennyiségű tápláló anyagot von el a cukorrépa a talajtól, ösmerteti az istállótrágya termésfokozó halását s azt, hogy mennyiben lehet a répa által a talajból elvont tápláló anyagot istállótrágyában, majd pedig műtrágyákkal pótolni. Behatóan méltatja a szuperfoszfát, majd pedig a chilisalétrom termésfokozó hatását a cukorrépára.

A m. kir. kender és lentermelési szakintézet ideiglenes szabályzatát most küldte meg az intézet igazgatósága szerkesztőségünknek. Az intézet — amely a földmivélségi miniszter fenhatósága alatt áll, — hivatva van a kender és len, valamint az országban termelhető egyéb fonószövőipari növények termelésének és felgyártmányára való feldolgozásának kérdésében kutató, felvilágosító, ismeretterjesztő és ellenőrző tevékenységét kifejteni. A szabályzatot az érdeklődőknek az intézet igazgatósága (Budapest, I. Fellekvári-ut 30.) készséggel megküldi.

Mezőgazdaságtan. Polgári és földmivés-iskolák, gazdasági ismétlőiskolai tanítók és gazdák használatára. Irta: Szilárd Gyula, a csákvári földmivésiskola tanára. III-ik bővített kiadás. 64 ábrával.

I. kötet: Növénytermesztés, Kertgazdaság, Szőlőművelés. Ára füve 4.—, kötet (angol változatokban) 5.— korona. Megrendelhető a «Pátria» r. t. gazdasági könyvkereskedésében, Budapest, IX., Üllői-ut 25. szám.

Ritka jelenség mezőgazdasági szakirodalomunkban, hogy egy könyv három kiadást érjen. Annál feltűnőbb, hogy Szilárd Gyula Mezőgazdaságtana rövid hat év alatt immár a harmadik kiadásban jelenik meg. Szerző ezuttal is gondosan átdolgozta, a legújabb tapasztalatokkal bővítette könyvét úgy, hogy az jelen alakjában három nyomtatott ivvel terjedelmesebb, mint volt a II-ik kiadás.

Tartalma felöleli a növénytermesztésnek és nemesítésnek általános kérdéseit. A földmivélsést, trágyázást, a rét- és legelőjavítást a legújabb ismeretek alapján tárgyalja és a szöveget számos ábrával illusztrálja. A részletes növénytermesztés sorra veszi összes jelentősebb kulturnövényeinket és azoknak termesztésére, nemesak olvasottságról, hanem alapos gyakorlati ismeretekről tanuskodó tanácsokat ad. Ezt a részt különösen a főmagvak — keveréktakarmányvetések — és a gyógyítónövények termesztésének ismertetésével bővítette.

A kertgazdasági rész a konyhakerti termesztéssel, fajsokolával és gyümölcsösökkel foglalkozik, szintén a legújabb ismereteknek megfelelő, az eddiginél szélesebb alapon.

A szőlő telepítéséről, gondozásáról, műveléséről és a mustnak, ubornak kezeléséről szóló rész szintén felölel minden fontosabb kérdést, amely a gyakorlat szempontjából figyelmet érdemel.

A gazdaközönség a Mezőgazdaságtan első két kiadása iránt szinte szokatlan érdeklődést nyilvánított.

EGYLETI ÉLET.

Kukoricatermelési verseny. Az E. G. E. kolozsmegyei szakosztálya a miniszteri kirendeltség támogatásával Magyarlóna, Szászfenes, Gyalu, Kiskapus, Választ és Gyerővárhely községekben az oltani gazdakörök kérésére a tengert indította, hogy a kisgazdák a magukat sorban és géppel műveljék, mert így jelentős vetőmag és munka megtakarítást érnek el. A műveléshez szükséges gépeket a kirendeltség adja kölcsön, a helyszíni oktatást pedig Juhász Árpád, Jászberényi András, Farkas Árpád, Wolszky Győző, dr. Cséser Lajos gazd. akad. tanárok végzik el valamelyik alkalmas napon a helyszínen.

KORMÁNYINTÉZKEDÉSEK.

Tenyésszállatok kedvezményes áru vasúti szállítása. Serényi Béla gróf, földművelésügyi miniszter a tenyészállatoknak a gazdasági egyesülethez az alábbi rendeletet intézte:

«A M. Á. Vasutak üzlet szabályai értelmében a tenyészállatok vasúti szállítása alkalmával, a mérsékelt díjtételek csak abban az esetben alkalmazhatók, ha a mérsékelt díjszabásra jogosító bizonyítványoknak a fuvarlevélhez való csatolásán kívül feladó a mérsékelt díjtétel alkalmával a fuvarlevélben elő is írja.

Elő fordult esetekben a fuvarlevél — midőn a mérsékelt díjszabásra jogosító bizonyítványok becsatolása dacára — mert a fuvarlevélben a mérsékelt díjtétel alkalmazása előírva nem volt — a vasut a teljes díjtétellel számította fel s ennek következtében a szállítók érzékeny károsodást szenvedtek.

Felkértem az egyesületet, hogy az állattenyésztő gazdákat alkalmas egyáltalán a tenyészállatok szállító közegével minden rendelkezésükre álló módon így különösen a bizonyítványoknak kiadása, a vagy megküldése alkalmával figyelmeztessék arra, hogy tenyészállataik vasúti szállítása alkalmával a mérsékelt díjszabásra jogosító bizonyítványok (minden szállítmányánál 2 példányban) csatolásán kívül a mérsékelt díjtétel alkalmazását a fuvarlevélben is mindenkor írják elő.

Új állami ojtóanyag hozatala
A budapesti m. kir. állatorvosi főiskola bakteriológiai intézetének ojtóanyagtermelő osztálya az eddig termelt és forgalomba hozott ojtóanyagokon és szerumokon kívül baromfikolera-szerumot is készített, mely az állami ojtóanyag-termelőtől (Budapest, Hungária-körút 244. sz.) 10., 25., 50. és 100 köbcentiméteres üvegekben, esetleg a szükséghez mérten 300—500 köbcentiméteres üvegekben, 10 köbcentiméterenként 60 fillér árban szerezhető be.

A szerum védőanyagja tyúkcsőr számára 2, kacsa számára 3, ludak számára 4 köbcentiméter, gyógyító adagja pedig az előbbi mennyiségek kétszerese.

Állategészségügyi értesítő. A sertésvesznek Ausztriába történt behurcolása miatt, tilos a sertéseknek Ausztriába való bevitele Nagy-Küküllő vármegye medgyesi járásából és Medgyes r. l. városból.

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

— **Molnár István nyugalomban.** B. Molnár István — mint értesülünk — nyugalomba vonul. Ófélége a király március hó 26-ikán kelt elhatározásával megengedte, hogy — bár még teljes szolgálati ideje be sem telt — saját kérelmére nyugalomba vonulhasson. A nyugalomba vonuló tanácsos és orsz. gyümölcsészeti miniszteri biztos — akit Darányi miniszter hívott meg 1896-ban a fölállított új gyümölcsészeti és kertészeti tárgyú bizottság tagjává és vezetésére más egy év óta hosszabb szabadságon volt és így az 1911—1912. évből történt intézkedésekben neki már nem volt része. Vele a földművelésügyi minisztérium nagy szaktudású, széles európai látókörű és fáradhatatlan munkásságú tisztviselője távozik el működése teréről, akinek közhasznú működése sokáig meg fog maradni a magyar gazdaközönség hálás emlékezetében. Molnár István 15 évi működése alatt az Egyesült-Államok mintájára megállapította minden vidékre azt a kevés számú gyümölcsfajtát, amelyeknek nagyban, tömegesen való termelése alapíthatja meg a biztos értékesítést és kivitt. Ezen fajtáknak nagyban való szaporítására állította fel az állami falkolákat. Így sikerült hazánk gyümölcsállományát öt millióról tizenhét millióra emelni és a gyümölcstermelést igen fontos jövedelmi forrássá tenni.

— **Dr. Péter Béla kinevezése.** A király, dr. Péter Béla gazdasági akadémiai című és jelleggel felruházott gazdasági akadémiai tanárt, gazdasági akadémiai igazgatóvá nevezte ki. Örömmel értesültünk a kinevezéséről, mivel dr. Péter Béla a mellett, hogy a mezőgazdasági szakoktatás terén több mint egy negyed századon át igen szép eredményes működést fejtett ki, a közélet terén is kivette és kiveszi a maga részét mindenkor a munkából. Dr. Péter Béla, a kolozsvári Ferencz József Tudományegyetemen a növény morfológiája és oikológiája magántanára, az Erdélyi Gazdasági Egylet igazgatójának tagja, a kolozsvári mezőgazdasági szakosztály a. e. nőke, a kolozsvári borvizsgálóbizottság titkára, az E. M. E. és E. K. E. választmányának, Kolozsvár város törvényhatóságának, Kolozsvár város önkormányzatának tagja, amelyek valamennyiének működésében jelentékeny részt vesz. A hazai gyógynövény termelés apostola és megteremtője is ő volt. Kinevezése alkalmából az ország távolabbi vidékeiről is a jó barátok és ismerősök köréből a héten számosan keresték fel gratulációjukat. Mint lapunk kedvelt munkáltságának ismételt és meglehetősen magasabb helyről jött kinevezéséhez.

— **Szász István ünneplése.** Meleg ünnepeltetésben volt része Szász István m. kir. jószágigazgatónak a héten jószágigazgatóvá történt kinevezetése alkalmából. A kolozsvári telepítési felügyelőség a mellé rendelt számvivőség, valamint a gazdasági felügyelőség tisztikara, Szász István tiszteletére díszes bankettel rendezett a New-York szálloda külön termében, amelyen a vidékes működő tisztviselők is csaknem teljes számban megjelentek. A banketten az első pohárköszöntőt Acsay Sándor mondta, szép szavakban emlékezve meg Szász Istvánnak az erdélyi telepítések terén szerzett kiváló érdemeiről. Utána br. Huszár Pál gazdasági felügyelő, a mezőgazdaság terén szerzett érdemeit méltatta pohárköszöntője kapcsán. Felköszöntőket mondottak: a külső tisztviselők nevében Elekes Imre, a «veterán» tisztviselők nevében Bartha

László stb. Szász István meleg szavakban mondott köszönetet e nem várt ünnepeltetésért. A jelenvolt hölgyek dr. Osztián Ödön mendelt kedves köszöntőt.

— **Gazdasági felügyelői megbízás.** Serényi Béla gróf földművelésügyi miniszter, Szász István m. kir. jószágigazgatót a kolozsvári gazdasági felügyelőség vezetésére alól saját kérelmére felmentette és a felügyelőség vezetésével br. Huszár Pál gazdasági s. felügyelőt bízta meg. Br. Huszár Pál eddig is Kolozsmegyében működött Szász István vezetésével, ez a körülmény, valamint az ő széles látóköre és szaktudása garanciát nyújtanak már arra, hogy Kolozsvármegyének a felügyelőség hatásköre alá tartozó mezőgazdasági ügyei a legjobb és legilletékesebb kezekbe jutottak a megbízás által. Br. Huszár Pál mellé Moori König Gyula gazdasági s. felügyelő osztatott be, ki bő tapasztalatai és gazdag szakismerete révén igen jó segítsége lesz br. Huszár Pálnak.

— **Megbízás.** A földművelésügyi miniszter, dr. Péter Béla gazdasági akadémiai igazgatói címmel és jelleggel felruházott gazdasági akadémiai tanárt a kolozsvári gazdasági akadémiát vezető és alól saját kérelmére felmentette, az állomás ideiglenes vezetésével Juhász Árpád gazdasági akadémiai tanárt bízta meg.

— **Vetések állása.** Megjelent az idei második hivatalos vetésjelentés is, amely az elsőnél jóval kedvezőbb színben tünteti fel a mezőgazdaság állapotát és a vetési állását és már említést sem tesz a 20%-os hiányáról. 10%-os rozs márc. 15-én kiadott jelentés óta javult, de viszont a jelentések beküldése utáni napokon országszerte hideg, havazó télies időjárás köszöntött be és az ország számos vidékéről jelentettek fagyokat a központi meteorológiai állomáshoz. A minisztérium statisztikai ügyosztályának dícséretére legyen mondva, a meteorológiai állomáshoz utóbb beérkezett jelentéseket is közölte a kommunikációba. A fagyok és hideg sok kárt tett a vetésekben, de különösen az ország sík vidékein az összes gyümölcsfélésekben is. Erdélyben is nagy károk lesznek. A héten Kolozsvárt —3°, Brassóban —7° C. hideg volt. A jelentés szerint országszerte március hónap elejétől számottevő (10—30 milliméter) csapadék csak március 24—26-án és április 6—8-án esett. A korábbi esőzivarok kíséretében leginkább az Alföld északi megyéiben és az északkeleti hegyvidékeken, utóbbi pedig az erdélyi vármegyékben volt jelentékenyebb. Az esőzések nyomán több helyen erős szelek támadtak.

A hőmérséklet a jelzett idő alatt többnyire magasabb volt a normálnál, úgy hogy március 24-én, a zivatarok előtt, +25° C. fölé is felmerelkedett a hőmérséklet. Ez megelőzőleg, március 19-én a hőmérséklet 28-án azonban annyira lehűlt a levegő, hogy ezen a két napon az ország északi és nyugali részein havazás és éjjeli fagy is volt. Az újból lényegesen megenyhült időt április hó 8-9-én általános hőszűnyedés váltotta fel, mely az ország hegyes vidékein ismét gyengébb éjjeli fagyokat hozott.

Az enyhe, száraz időjárás a tavaszi gazdasági munkálatokra igen kedvező volt. A tavaszi kalászosokat jól megművelték, porhanyó földbe csaknem mindenütt idejében elvetették, a kapásoknak szánt földet megtrágyázták s alászántották, sőt helyenkint a répa, burgonya, tengeri kender, zabosbukkony vetését és a kerti veteményezést is megkezdték. Akadálytalanul folynak ezenkívül a többi gazdasági munkák: szőlők és komlók kita-

karása és metszése, az acatolás, az őszi hengerezése, boronálása, a kaszálók, lucernások és legelők fogasolása is.

Az őszi alól kimaradt terület jelentékeny részét tavaszi kalászosokkal vették be, melyek legnagyobb részben ki is keltek.

Az őszi buza, rozs és árpa vetéseknek az a része, mely későn kerülve földbe, a fagy beállta előtt nem kelhetett ki, a kedvező tavaszi idő beálltával legnagyobb részben szépen kikelt, gyors növésnek indult.

Az ősszel korán kikelt kalászosok általában elég jól teleltek át s szépen bokrosodtak, — a későn keltek azonban a februári hótakaró nélküli hidegben helyenként felhagytak s a hol kellő időben le nem hengerelték, annyira megritkultak, hogy egyes részeit ki is kellett szántani. Ezek helyét tavaszi kalászosokkal pótolták, melyek nagyrészt már ki is keltek.

Féreg- és rovarkárokról kevés panasz hallható.

A lóherések és lucernások általában jól teleltek.

A rétek és legelők fűnövése szépen megindult.

A korai gyümölcsfák nevezetesen a barack teljes virágzásban vannak, sőt a déli vidékeken helyenkint már el is virágoztak. A meggy, cseresznye, szilva, körte és alma az ország déli részein szintén dus virágzásnak indultak. Az utóbbi napokban uralkodott szélviharak azonban sok virágot levertek.

A jószág általában jól telelt s az elvéve fellépett száj- és körömfájástól, hüvelyhurottól és sertésvészről eltekintve, az állatok egészségi állapota általában kielégítő.

Használjon szaggatás, fejfájás, oldalnyílás, hát- és derékfájdalmak ellen

Dr. BOROVSZKY-féle kellemes szagu BOROLINT.

Ára 80 fillér, próbatíveg 50 fillér. Mosakodásra, szépítő és legjobb fertőtlenítő

BOROLIN-SZAPPANT.

Ára darabonként 30 és 80 fillér. Nyálkaoldásra, köhögés és rekedtség ellen

BOROLIN-CUKORKÁT

Ára csomagonként 20 és 40 fillér

Kapható mindenütt. — Kapható mindenütt.

— **Állatdíjazás Szászfenéken.** A szász-fenési gazdakör vasárnap, április hó 20-án délután tejelő (piros és tarka) szarvasmarhakiállítást és díjazást rendez vidéki gazdák részére. A díjazás igen szépen és érdekesnek ígérkezik. Remélhetőleg a szászfenesi példa hatással lesz a többi közeli községekre is s ott is hozzá látnak a több tej adó marhák tenyésztéséhez hogy a kolozsvári fogyasztásnak legalább egy részét kielégíthessék. A kiállítást a kirendeltség is segíyezni fogja s azon a megye gazdasági faktorai is részt vesznek. A rendező bizottság élén gy. Rosenberger Sándor gazdaköri elnök áll.

— **Gyümölcsészeti tanfolyam lelkészok részére.** A napokban tartották meg a kolozsvári gazdasági akadémián az ezidei gyümölcsészeti tanfolyamot, amelyre a miniszterium 12 vidéki lelkészt vett fel, hogy megismerkedjenek a gyümölcsfák nevelésével, kezelésével, ápolásával és a gyümölcs értékesítésével. A tanfolyamot dr. Péter Béla gazd, akad. igazgató vezette, aki egyuttal a gyümölcsfák betegségeiről tartott előadást, míg a kertészeti részt Nádas János főkertész adta elő, a kártékony rovarokról Jablonovszky József a róvartani állomás igazgatója és a hasznos madarak védelméről Csörgei Titus ornitológiai központi titkár tartottak előadást.

— **Tíz éves találkozó.** Felkérem azon volt tanuló társaimat, kikkel a kassai Gazda-

sági tanintézetben ezeltt 10 évvel, 1903. évben végeztünk, hogy baráti szerződésünknek eleget téve, pünkösöd másodnapján a kassai Gazd. Akadémián megjelenni sziveskedjenek. Megjelenésüket vagy akadályozottságukat velem levélileg azonnal tudassák. Deák János a magyar-francia biztosító kárbecslője, Kolozsvárt, Széchenyi-tér 37. szám.

Parádés kocsis kerestetik.

Ajánlatok Belle László gazdasízt, Magyar-csesztve, u. p. Marosujvár címre kéretnek. 2919 I.

Malom

kétjáratu 36" alig használt, 1500 kor. eladó. Cím mint előbbinél! 2919 II.

— **A balkáni államok mezőgazdasági termelése és forgalma.** Az O. M. G. E. közgazdasági szakosztályának e hó 11-i ülésén Németh József osztálytanácsos, a földmivelésügyi miniszter belgrádi szaktudósítója folytatta és befejezte fenti című tanulmányának multkor megkezdett előadását.

Röviden összefoglalta Szerbiának, Bulgáriának és a volt európai Törökországnak előbb már részletesen ismertett mezőgazdasági termelési viszonyait. Kimutatta, hogy a kedvező talaj és éghajlali viszonyok mellett is, a mezőgazdasági termelés e területeken nagyon kezdetleges, gyenge minőségű és kismennyiségű. Szerbia körülbelül 5 millió hektárnyi területéből kerekén csak 2 millió hektár van mivelés alatt. Számbavehető a kivitele kukoricából; 1—1.75 millió métermázsa. És búzából; 0.75—1.5 millió métermázsa. Földmivelési termékei közül legfontosabb talán a szilva, melynek minősége is igen jó. Szarvasmarhaállománya kevés számú, kistestű és lassu fejlődésű egyedekből áll. Ezzel szemben sertésállománya jó. Bulgáriának kerekén 9.5 millió hektárnyi földjéből közel 4.5 millió hektár alkalmas a mivelésre s ezt a területet tényleg mivelik is. Fő kiviteli terméke a buza 3—5 millió métermázsa. Az állattenyésztés, bár számszerint erősebb, mint Szerbiában, itt is nagyon elmaradott. Az ugynevezett Ó-Szerbiában és Macedoniában, valamint Tráciában megint pár fokkal alább áll a gazdálkodás. Az állattenyésztés az egész európai Törökországban jelentéktelen; az állategészségügyi viszonyok rosszak. Csak a juh- és kecskeállomány volt elég nagy.

A háboru Szerbiában és Bulgáriában igen nagy pusztítást tett az állati és emberi munkaerőben is. Az európai Törökországban sokan kétharmadra teszik az emberben és egyharmadra az állatokban való pusztulást. A Balkánon tehát a termelési viszonyok hosszabb időre az eddiginél is még jobban megromlottak. Az ottani mezőgazdaság 10—15 esztendeig inkább folytonos behozatalra szorúl velőmagvakban, tenyész- és igásállatokban, gazdasági eszközökben, sem mint kivihet és versenyezhet. Mivel a Balkán mezőgazdasági fejlődése Magyarországon találhatja meg a mezőgazdaság részére okvellenül szükséges anyagokat és eszközöket, ez a magyar gazdákra nézve a Balkánt olyan jelentőséggel ruházta fel, melyet eddig Magyarországon alig ismertek el és még kevésbé méltányoltak.

A mindvégig élénk figyelemmel hallgatott előadást Zselénszki Róbert gróf elnök tolmácsolta a szakosztály elismerését.

A LAPFELÜGYELŐ BIZOTTSÁG FELÜGYELETE MELETT

FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS KIADÓ
TOKAJI LÁSZLÓ

A LAP AZ ERDELYI GAZDASÁGI EGYLET TULAJDONA.

Haszonbérbe kiadó. A mezőbergenyei határon 280 hold (230 hold szántó, 50 hold rét) haszonbérbe azonnal kiadó. Értekezhetni Nagy Pát tulajdonossal Körtekapun vagy dr. Barabássy Albert ügyvéddel Marosvásárhelyen. 2883

A MAGYAR JELZÁLOG HITELBANK

KOLOZSVÁRI KÉPVISELŐSÉGE

(Jókai-u. 2. sz. I. emelet.)

FÖLDBIRTOKRA

és a nagyobb városokban fekvő

H A Z A K R A

15 évtől 65 évig terjedő törlesztéssel

LEGOLCSÓBB KÖLCSÖNÖKET nyújt.

A jelzálogul telajánlott erdélyrészi ingatlanok értékére és a megszávozandó kölcsön összegére nézve

AZ ERDELYI GAZDASÁGI EGYLET bizalmi férriai adnak véleményyt.

A KÉPVISELŐSÉG elfogad

TAKARÉK-BETÉTEKET

és előnyösen kamatoztat.

Telefonszám 27.

2901

Gärtner Ágoston

Budapest, V., Wurm-utca 3g.

Villamos zseblámpák fémszálas izzókörtekkel és legtar-
tósabb elemekkel.

Egyszerűbb
kivitel kor. 2-50

Diszesebb
kivitel kor. 4-50

Tűkörrel és
fésűvel kor. 4-—

Kézilámpa 20
óraiégéstár-
tammal, erős
fényvel kor. 14-—

Orpington fajtyukok.

A kolozsvári állatkiállításon első díjjal díjazott

Orpington-törzstyukok eladók.

Erzsébet-út 13. szám.

4 ÁLLAMDIJ 22 ELSŐRENDE KÍTONTATÁS

PEPE

PORCELLÁN-EMAIL-FESTÉK

mázoláshoz teljesen készen vakolatra (fára és vasra).

Törvé védve 1904 sz. a.

WITZ EDE ÉS TÁRSA

BUDAPEST

**Zsákot,
Zsineget,
ponyvát,** szőlőkötöző fonalat vásároljon a
30 év óta legmegbízhatóbbnak elismert
FISCHER-féle zsák- és ponyvagárban Budapest,
Nádor-utca 31-33. A Fischer-féle szőlőkötözőfonál
jobb és olcsóbb, mint a raffia. — Pontos, szolid
kiszolgálás. — onyvaktesztelő intézet. — Tessék ajánlatot kérni.

Egy teljesen új állapotban levő, 5 méter átmérőjű **Friedlaender-**
féle szélmotor teljes felszereléssel, szivattyu és széltoronnyal
jutányos áron eladó.

Bővebb felvilágosítást ad levélbeli megkeresésre is:

Dr. Künnle Tivadar ügyvéd,
Sepsiszentgyörgyön.

2915

Hutter és Schrantz R.-T.

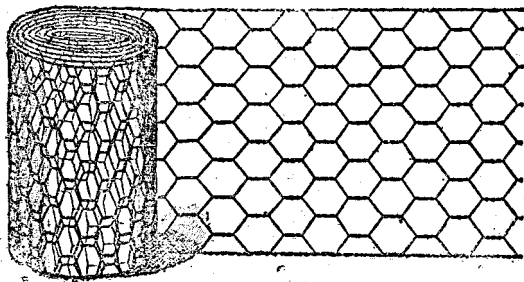
szitaáru- és nemezposztógyárak magyarországi telepe

BUDAPEST, X., Gyömrői-ut 8021.

Ajánlja

kész állapotban, tehát utólagosan **tűzhorganyozással ellátott**
többször csavart **gépsodronyfonatait,**

**Kitűnő
horganyozás!**

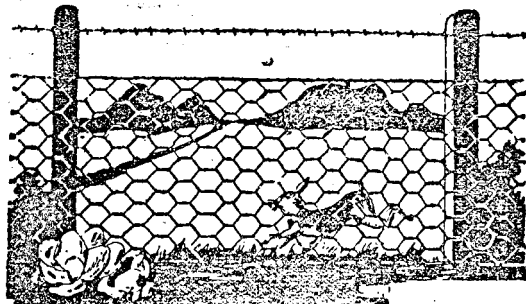

Olcsó árak!

mint tartósság tekintetében páratlan gyártmányt! (Nem tévesztendő össze más fajta fonatokkal, melyek mind közönséges horganyozott drótból készülnek.) Tüskés huzalok, sima huzalok, kettőshegyű szegek stb. igen jutányos árban. Árjegyzék és minták bérmentve és díjtalanul. — Továbbá gyártanak:

2911

Kerítésrácsok

kapuk és ajtók

a legegyszerűbbtől a legdiszesebb kivitelig, előnyárak mellett.

Költségvetések és tervezetek díjtalanul.

Haszonbérbe adó

Torda-Aranyos vármegyében a „Mezőségen“ ország-ut és vasutállomás mellett fekvő, lankás emelkedésű **1000** katasztrális hold prima minőségű birtok, azonnali vagy őszi átvételre. Cim a kiadóhivatalban.

2918

ŐSZI TRÁGYÁZÁS!
Stern Marke Valódi védjegyű **THOMASSALAK**

2920

A legjobb és legolcsóbb foszforsavas műtrágya! Óvakodjunk a hamisításoktól! Csak akkor valódi, ha ilyen zsákban van és eredeti ólomzár van rajta. Minden zsák tartalomjegyzékkel van ellátva!

Kalmár Vilmos
a Thoma-phosphatfabriken Berlin, vezérképviseelője
BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-UT 49.
Különösen a jelenlegi **RENDKIVÜLI OLCSÓ ÁRAKRA** figyelmeztetjük a vásárlókat.

Egeresen,
Almai Károly

bérgazdaságában,

eladó

15 drb. mangalica radnóti faj, 1 és 1/2 éves koca és 5 drb 1 és 1/2 éves radnóti faj kan.

2912